

Posudek bakalářské práce Elišky Varadové Pojetí koncovky a přípony v současné české lingvistice

Domnívám se, že téma práce „Pojetí koncovky a přípony v současné české lingvistice“ není nezajímavé, z pohledu didaktické prezentace v učebnicích pro 5. ročník ZŠ, v tematických celcích věnovaných tvoření slov a stavbě slova má dokonce tato terminologie (viz dále) význam zásadní. Mnohé zkušenosti ze současné školní praxe ukazují, že ne vždy se zde rozbor slovotvorný a rozbor morfematický (rozbor stavby slova) prezentují zcela v souladu se současným vědeckým pojetím. Oba tyto přístupy k analýze slova se nezdají dokonce ztotožňují. Je správné, že tomuto školnímu, metodickému pohledu na zkoumané termíny autorka věnuje náležitou pozornost – vychází z něj při stanovení tří ze čtyř hypotéz – ty jsou zformulovány v kapitole 2, v Závěru pak najdeme zjištění, která s nimi korespondují.

V teoretické části se autorka pokusila zjistit, jak jsou ve vybraných odborných publikacích v rozpětí padesáti let koncipovány výklady týkající se nejen koncovky a přípony, nýbrž i dalších typů morfémů. Je zřejmé, že tento cíl práce byl splněn. Průběžně jsou zde uváděny odkazy na prameny, z nichž autorka čerpá. Citované pasáže jsou – stejně jako v části praktické – odlišeny kurzívou. Smysl pro didaktickou účinnost výkladů zvolených termínů prokazuje autorka v kap. 8, jejímž cílem je zejména zjištění, zda jsou v sedmi vybraných současných učebnicích českého jazyka pro 5. ročník ZŠ tyto pojmy prezentovány přesně a jednoznačně, ... v souladu s vědeckým pojetím ... , ... není-li výklad zjednodušený na úkor správnosti“. Také tento cíl, stanovený v rámci části praktické, byl, domnívám se, splněn.

K práci lze mít několik připomínek jak věcného, tak metodického charakteru. U některých kapitol postrádám ve větší míře konkrétní příklady, jež by dokumentovaly výklady o určitých jevech, např. v rámci kap. 4.4 by bylo vhodné uvést příklady kvalifikačních a modifikačních předpon, rovněž v kap. 4.6 by se měla jednotlivá obecná tvrzení doložit příslušným jazykovým materiálem, zde konkrétně uvést příklad pozitivních a negativních formantů (s.13), podobně v kap. 4.7 v rámci citace Dokulilových a Petrových výkladů o konverzi atd. Tím by byl podán důkaz o autorčině smyslu pro aplikovatelnost obecně přijímaných poznatků na konkrétní jazykový materiál. Domnívám se, že poznámky o pojetí konverze v anglickém jazyce zde nejsou nezbytné. Označení „slovotvorná díla“ (s.2, 10.ř.) či „slovotvorné publikace“ (v Úvodu) nejsou nejvhodnější. Formulace na s.13 (předposl. odst.) je jednak poněkud nesrozumitelná, jednak je zde nesprávně užit termín („slovní základ“ namísto „slovotvorný základ“). Domnívám se, že přítomnost pojmu „příponová část“ není v učebnicích nadbytečná, jak poznamenává autorka na s.35, nýbrž didakticky žádoucí, je-li v nich definován náležitě, jak dokazuje i tabulka v kap. 9. Připomeňme, že u učebnic, u nichž autorka zkoumá didaktickou aplikaci slovotvorných a morfematických termínů, by měl být uveden rok vydání.

Z hlediska jazykového projevu lze práci hodnotit jako bezchybnou, pouze na s.38 (10.-11.ř.) najdeme zeugma. Rovněž pravopisná stránka je v pořádku, jen v názvu publikace Mluvnicka češtiny 1 je malé začáteční písmeno. Překlepy jsou zcela ojedinělé – s.14 (8.ř.), s.15 (2.ř.), s.6 (11.ř.).

Domnívám se, že práce přináší mnohé zajímavé poznatky, že jde o solidní bakalářskou práci kompilačního charakteru. Lze ji doporučit k obhajobě,

Navržený klasifikační stupeň: **v ý b o r n ě**.

PhDr. Zdeněk Suda, CSc.
oponent